

Beste minister-president Jambon,

Het is met een bedroefd hart dat we het nieuws van uw besparingsplannen hebben vernomen. Sinds vele jaren ontvangen wij met open armen verschillende generaties van Vlaamse kunstenaars. Deze kunstenaars onderscheiden zich door hun vernieuwingsdrang, internationale blik, grensoverschrijdende praktijk, politieke gevoeligheid en exceptionele kwaliteit. Of ze nu Anne Teresa De Keersmaeker, -Otobong Nkanga, Dries Van Noten, -Mokhallad Rasem of Miet Warlop heten, ze sierden onze podia en musea en bevestigden keer op keer de ongelooflijke reputatie die Vlaanderen inzake hedendaagse kunst heeft in het buitenland.

Meer, meer met minder, minder

Hoe kunt u op die manier denken aan het fictieve erfgoed van gisteren, terwijl u het reële erfgoed van het heden volledig negeert?

Tal van andere Europese ministers van Cultuur zijn jaloers op het dynamische culturele weefsel in Vlaanderen. We komen vanuit het buitenland vaak op werkbezoek om te begrijpen hoe we kunnen leren van jullie. En als we u een suggestie mogen doen: ga ook eens op werkbezoek. Laat u verwonderen door het uitzonderlijke domein dat onder uw bevoegdheid is komen te vallen. Neem kunst en cultuur serieus door expertise op te nemen in uw kabinet en het kunstenveld veelvuldig te consulteren. Laat u verbazen door Vlaamse kunstenaars en organisaties, die zo veel kunnen doen met zo weinig. Maar heb ook oog voor hoeveel burn-outs de krimp tot nog toe al veroorzaakt en hoe gelimiteerd en weinig duurzaam deze visie van meer, meer, meer met minder, minder, minder wel is.

In uw plannen zijn we bezorgd over twee evoluties. Het is een mirakel dat veel kunstenaars nog altijd onze podia bereiken, maar ze doen dit dan ook in mindere mate dan voorheen. Na een tiental jaar van bezuinigingen en besparingen zijn er significant minder Vlaamse kunstenaars te –bespeuren op de belangrijke Europese en internationale podia en musea. De vooropgestelde besparingen zouden de genadeslag kunnen betekenen en Vlaanderen volledig betekenisloos kunnen maken in het internationale veld.

Daarnaast is de obsessie met grote –instellingen, erfgoed en bakstenen onbegrijpelijk. Het zijn niet de Vlaamse instellingen die vuurtorens zijn van excellentie, het is het fijnmazige landschap van organisaties, gezelschappen en kunstenaars dat Vlaanderen internationaal doet excelleren. En dat u juist zo'n totale kaalslag aanricht op al die kunstenaars van vandaag en morgen die zich alleen kunnen beroepen op projectmiddelen, is bijna wraakroepend. Alsof u moedwillig een van de sterkste sectoren van Vlaanderen de nek omwringt. Hoe kunt u dermate denken aan het fictieve erfgoed van gisteren, terwijl u het reële erfgoed van vandaag volledig negeert?

Vlamingen hebben immers niet meer kunst in het DNA dan Denen, Italianen of Catalanen. Nochtans was sinds de ontvoogding in de jaren tachtig Vlaanderen wel gezegend met een sterk kunstenveld. Als een van de eerste bevoegdheden die overgedragen werd aan uw gemeenschap straalde kunst en cultuur een enorme kwaliteit uit en zette het Vlaanderen meteen internationaal op de kaart. De exceptionele dynamiek werd voortgebracht door het gebrek aan grote culturele instellingen, geen al te zware artistieke geschiedenis en de kansen en middelen die werden gegeven aan de basis. Dat deze dynamiek dus een flinke knauw krijgt door uw beleid, laat zich makkelijk voorspellen.

De rijkdom van Vlaanderen

U kijkt graag naar het buitenland, maar weet dat er ook vanuit het buitenland naar Vlaanderen gekeken wordt. Op het vlak van de kunsten is Vlaanderen het gidsland voor Nederland, op het vlak van de kunsten spreekt men over het Vlaamse model in Scandinavië, op het vlak van de kunsten

druppelt het in Parijs, wanneer het in Brussel regent. En wij, internationale directeurs en curatoren, willen graag blijven kijken en geconfronteerd worden door al die artistieke creaties die uit die Vlaamse klei gekneed worden. Maar daarvoor moet de artistieke kwaliteit wel gegarandeerd blijven, en wij vrezen dat uw beleid hier niet de juiste omstandigheden voor zal creëren.

Bewijs dat wat u zelf doet, beter is –gedaan. Investeer in de kunstenaars die Vlaanderen internationaal op de kaart zetten. De wereld is immers groot en wordt elke dag een beetje groter. En als u zich –internationaal wilt onderscheiden, dan moet u beter bij de vis doen en begrijpen waar de echte rijkdom van Vlaanderen zich bevindt. Het zou jammer zijn mocht men de Vlaamse ontvoogding en culturele golf louter als een detail in een geschiedenisboek terugvinden, gestopt door de minister-president van Vlaanderen, Jan Jambon.

November 12, 2019

Agnès Troly en Paul Rondin, Festival d'Avignon; Annemie Vanackere, HAU Hebbel am Ufer; Annemieke Keurentjes, Holland Festival; Catherine Wood, Tate Modern, Christophe Slagmuylder, Wiener Festwochen; Dries Douibi en Daniel Bonga Gubbay, Kunstenfestivaldesarts; Martin Faucher, Festival TransAmériques; Matthias Lilienthal, Münchner Kammerspiele; Matthias Von Hartz, Zürcher Theaterspektakel; Stefanie Carp, Ruhrtriennale; Yoshiji Yokoyama, Tokyo/Festival.